

[Energiministeren]

I Danmark er kontrollen fra den 1. marts 1972 udøvet i henhold til aftalen indgået med IAEA og fra den 21. februar 1977 i henhold til kontrolaftalen mellem IAEA, EURATOM og de otte ikke-kerne våbenstater i EF.

Det forhold, at aftalen af 29. februar 1968 er sat ud af kraft og erstattet af nye kontrolaftaler, har ikke medført udvidelser i USAs muligheder for at disponere over de brugte brændselementer, som Forsøgsanlæg Risø returnerer til USA.

Der er således ikke sket nogen ændring i Danmarks politik på dette område. Danmarks politik er uændret og som anført i min besvarelse af spørgsmål S 647 naturligvis i fuld overensstemmelse med ikke-spredningstraktaten af 1. juli 1968.

Spm. nr. S 701

Til *energiministeren* (15/2 85) af:

Albrechtsen (VS):

»Vil ministeren undersøge, hvorledes det kan gå til, og på hvis ansvar Risø i 1983 i samarbejde med det tyrkiske militærdiktatur deltog i kortlægning af uranressourcer i Tyrkiet, og vil ministeren på baggrund af denne sag straks foretage en samlet undersøgelse af Risøs deltagelse i uranprojekter i udlandet?«

Begrundelse

Ministeren bekræfter i sit svar af 14. februar 1985 på spørgsmål nr. S 654, at Forsøgsanlæg Risø i 1983 – via IAEA – har deltaget i et bistandsprogram om kortlægning af uranressourcer i Tyrkiet.

Men tilsyneladende har ministeren blot taget denne skandale til efterretning på trods af, at Risøs samarbejde med militærdiktaturet må siges at være en alvorlig belastning af troværdigheden af den danske politik over for diktaturet. Og hertil kommer, at dette styre ikke blot brutalt undertrykker menneskerettighederne, men også er en aggressiv militærmagt, hvilket ikke mindst viste sig ved interventionen på Cypern. En magt, som meget vel kunne finde på at bryde også aftalen om ikke-spredning af atomvåben.

I den forbindelse bør det nævnes, at spørgeren fra sine kilder har fået oplyst, at de folk, Risø samarbejdede med i Tyrkiet, var iført militæruniformer, hvilket jo ingenlunde er beroligende. Det er ganske enkelt helt an-

svarsløst at medvirke til at gøre det muligt for Tyrkiet at udvinde uran, som måske vil blive brugt til fremstilling af atomvåben.

Derfor må det opklares, hvorledes dette kunne ske, og hvem der har ansvaret.

Men herudover må det nu undersøges, om Risø har haft lignende engagementer i andre lande med lignende styreforhold, hvor der også er risiko for overtrædelse af ikke-spredningsaftalen.

Og det må naturligvis også sikres, at noget lignende ikke gentager sig.

Svar (22/2 85):

Energiministeren (Enggaard):

Som oplyst i mit svar på spørgsmål S 654 deltager Forsøgsanlæg Risø i tekniske programmer tilrettelagt af IAEA, som er en organisation i tilknytning til FN. IAEAs hovedopgaver ligger inden for området for kontrol med ikke-spredning af nukleare materialer m.v. og teknisk bistand til udviklingslande i forbindelse med den fredelige anvendelse af atomenergi. Forsøgsanlæg Risø deltager derudover i tekniske programmer inden for EF og OECD/NEA. Danmark er medlem af disse organisationer og deltager i de kompetente organer, der træffer beslutningerne om de pågældende organisationers virksomhed. Organisationerne søger ved gennemførelsen af deres tekniske programmer at indgå aftale med de institutioner i medlemslandene, som har de bedste tekniske forudsætninger på området.

Forsøgsanlæg Risø har således gennem de sidste 20 år arbejdet med teknik til eftersøgning af uran og andre mineralske råstoffer. Opgaven har primært været begrundet i Forsøgsanlæg Risøs deltagelse i udforskningen af malmforekomster i Grønland samt i det voksende behov for forskning i tilknytning til olie- og gasforekomsterne i Danmarks undergrund.

De særlige geologiske og terrænmæssige betingelser for uranefterforskning i Grønland førte Risø ind i et forsknings- og udviklingsarbejde omkring brugen af såkaldte feltgammampektrometre, der måler den naturlige radioaktive stråling fra jorden. Op gennem 1970erne gjorde Risø et pionerarbejde i den kalibreringsteknik, som er nødvendig for at gøre måleresultaterne videnskabeligt brugbare. Der blev desuden udviklet måleudstyr,